

Vězení pro každého!

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

Kriminalizace politických rozhodnutí, zvyšování trestní odpovědnosti firem či pověsti krádeží pořád levnějších věcí. Stále více problémů se řeší tím nejpršším nástrojem – prostřednictvím trestního práva.

JAN JANUŠ

Narůstající trestní repressi jasně ilustruje i skokové se zvyšující počet stíhaných zastupitelů. Zaím-co v roce 2010 se podle statistiky Unie obhájce do problémů dostalo jen pět z nich, loni už šlo o 72 lidí. Největší kvitl zneužití pravomoci či porušení povinností při správě cizího majetku, a to umyšleně i z pouhé nebalosti.

Unie obhájce narůstající čísla kritizuje a poukazuje na stále častější positi vyslovené politického rozhodování. „Neni přitom jasné, jakým způsobem mají zastupitelé jednat a nakládat s majetkem obce. Úprava je nesrozumitelná. Všchna řešení, která se v mnoha konkrétních situacích nabízejí, jsou víceméně testná,“ upozornuje člen prezidia Unie obhájce a advokát Petr Toman, podle kterého tak hrozí paralyza zastupitelstev.

Státní zástupci ale s tímto závěry neseohlasi. „I Nejvyšší soud v jednom ze svých rozhodnutí shledá, že je možné dovozovat trestní odpovědnost obecních zastupitelů za jejich hlasování v zastupitelstvu,“ říká Zdeněk Matula, prezident Unie státních zástupců. Zastupitel, který svou funkci vykonává odpovědně a s náležitou péčí, se podle mého názoru trestního postihu obávat nemusí,“ dodává.

Podle Matuly navíc nejde o kriminalizaci politických rozhodnutí, ale spíše o positi zcela běžné trestné činnosti. „Nemám ráda spojení slov kriminalizace politických rozhodnutí,“ říká pak pražská vrchní státní zástupkyně Lenka Bradáčová. „Pokud rozhodnutí konkrétní osoby či osob naplněje znaky trestného činu, tak se ptám, jaký je rozdíl mezi oním politickým a nepolitickým. Obě mohou a nemusí být nehospodárná,“ dodává.

Za neblahý tento vývoj naopak označuje Libor Vávra, předseda Městského soudu v Praze. „Myslím si však, že skutečnou příčinou

Většina oslovených právníků v anketě LN se domnívá, že trestní represe v České republice vzrůstá. A vidí dvě roviny – na jedné straně nadužívání trestních oznámení, na straně druhé pak kriminalizaci politických rozhodnutí.

PRÁVNÍ BAROMETR

Rostoucí trestní represe je spíše otázkou dojmů než faktem opřeným o seriózní empirické výzkumy. Ač je dile jednoho respondenta „dojmolo- na věc jasný názor, často podložný osobní zkušeností.“

Rada právníků si všimá obecně

Co už je dnes trestné

- Samostatným problémem je už výše škody, od které nejde o pouhý přestupek, ale vyslovené o trestný čin.
- Hranice totiž byly nastaveny už v roce 2002.
- Základní hodnotou je poměrně nízkých pět tisíc korun. „Dokonce i ekonomický laik si je většou skutečnosti, že hodnota peněz v obísdobu inflacích a děsích věrně

jsou někteří politici neschopní dělat politiku. Takoví jen nevěrohodně politikaři a s majetkem obce zacházejí jako hokynáři.

Frustrace z jejich výkonu veřejných funkcí zvyšuje agresivní nepokojenost občanů a následně volání po jejich kriminalizaci. „Fiká Vávra. S tím, že se tak politická reprezentace sama dává policii všane.“

Trest je nejrychlejší řešení

Že řešení společenských problémů prostřednictvím trestního práva není správné a překonaná kriminálníce žádá pozitivní výsledky nepřinese, se přitom shodují většina právníků, které LN oslovily. „Trestní právo stále více posihu-

trvale klisá. Oproti tomu tedy logický stoupá přisnost zákonné úpravy,“ říká známý advokát a obhájce Lukáš Trojan.

Podle pražské vrchní státní zástupkyně Lenky Bradáčové je ale třeba brát v potaz sociální úroveň společnosti. „Škoda ve výši pět tisíc korun představuje pro velké procento obyvatel stále škodu velmi císnou,“ říká Bradáčová.

Je porušení či ohrožení zájmů, které byly v minulosti řešeny vyhradeně právem civilním,“ uznává i Lenka Bradáčová. Problém je ale podle ní složitější. „Velká část společnosti si vytvořila novanci, které nejsou vhodné pro trestně-
sanční systémy či obecná společenská, morální pravidla,“ říká.

Lidé se tak už podle ní nesažají konfliktu řeši přirozenějšími způsoby. Trestněprávní cesta totiž bývá oproti té soukromoprávní rychlejší, bezplatná a efektivnější. „Pokud se oznamovatel navíc postaví do role poškozeného, získává tím právo nahližet do spisu a dozvědět se tak třeba různé zajímavé věci,“ dodává pak advokát

Jan Vátrna. „Už samotné podání trestního oznámení se dá využít i mediálně, což může například znejsití obchodní partnery toho, proti komu směřuje,“ říká. Nejde totiž jen o rozsahy, ale vůbec o spojení s možnou trestněprávní činností.

Trestní právo je každopádně extrémním řešením. Zároveň zaplatit pokutu v rámci přestupkového řízení považuje společnost za zcela normální, už pouhé policejní prošetřování člověka stigmatizaci osob se přitom neustále rozšiřují. Právě trestní kodex se už od roku 2009 měnil patnáctkrát. Aktuální novely těchto předpisů se ostatně

Některé trestné činy jsou trestně bez ohledu na výši škody, jde například o přijetí úplatku.

Časté je však nastavení trestnosti práve od pět tisíc korun, jedná se například o podvod či obvyčejnou krádež.

U jiných prohřešků jde o 50 tisíc korun. Tato výši hranice se používá například u trestnosti zkrácení pauzy.

Máte dojem, že se v České republice stále více problémů řeší trestním právem?

projednávají i nyní. Podle všeho tak bude nově testmá třeba i práva zkrácení daně. Rozšíří se také výčet trestných čínů, za které mohou vedle lidí odpovídat i právnické osoby. Zákon tak s největší pravděpodobností naplní dopad ne třeba i na zdravotnická zařízení.

Nové a nové prohřešky firem

Aktuální výčet trestných čínů přítelatelých i firmám označuje za „minimalistický“ například šéf Unie státních zástupců Zdeněk Matula. Do katalogu by podle něj mělo přibýt třeba obřozování zdravotní závadnými potravinami a jinými předměty, porušení povinností při správě cizího majetku, poškození věřitele či ponušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže.

Tomu však oponuje Lukáš Trojan z Unie obhájce: „Zákon rozhodně tpe jinými nemocemi než úzkým vymezením kvalifikovaných podstat trestných čínů. Rozšíření či zúžení katalogu trestných čínů tak rozhodně nepovažují za problém, jež je nezbytné z legislativního hlediska řešit.“ Změnu podle něj naopak vyžadují pravidla přičitatelnosti trestného činu. Revizi celého zákona požaduje vedoucí katedry trestního práva pražské fakulty Jiří Jelínek: „Do zákona je třeba zakomponovat nově soukromé právo a odstavit řadu nedostatků. Vytrhnout jen díleí otázkou nepovažují za správné.“

Nové skutkové podstaty v trestním zákoníku, jsou přitom podle expertu mnohdy zcela zbytečné. Profesor Jelínek v této souvislosti mluví například o trestnosti přetáčení tachometru. „Jestliže někdo stočí tachometr vozu a ten pak prodá jako vůz s nižším počtem najetých kilometrů oklamannému zákazníkovi, naplní znaky podvodu již podle současné právní úpravy,“ popisuje. Zvláštní úpravu takového trestného činu tak Česká republika zdativě nepodporuje.

Problémem ovšem je, že právě podvod je složitě prokazatelný. Představa, že vytvoříme nový trestný čín na něco, co je již podle současného právní úpravy trestné, a tím problém vyřešíme, je liché, protože zase se taková činnost bude špatně odhalovat a dokazovat,“ říká Jiří Jelínek.

Police a státní zástupčinství by tak měly podle Petra Tomana přístupovat k jednotlivým případům se zdravotím rozumem. Občas to tak prý nevyváží.

Jsou češi národem udavačtí?

Jasný názor nemá tento respondent. „Čím dál více je vidět rozdílný přístup orgánů činných v trestním řízení v obdobných kauzách. Někde může být aktivní jakobínská parta s představenou o tom, jak změnit svět, někde jinde jsou zase salámsití, kteří veškeré podněty odkládají, pokud jim zrovna nelze mrtvola na ulici.“

Velmi mnoho právníků si všimá toho, že „podávání trestních oznámení a ještě častěji vyhrůžování jejich podáním je dlouhodobě českým právním sportem. Je to pozůstatek totalitního myšlení,“ jak říká jeden z nich. Jiný k tomu dodává: „Je to katastrofa. Vše je dělané na efekt, na mediální prezentaci. Dokonce náměstci na úradě na sebe dávají trestní oznámení – to je naprosto nepřijatelné.“

„Trestní stíhání je závazným zá-

Právní hemžení na celém světě

JAN JANUŠ
vedoucí rubriky
Právo a justice

PRÁVNÍ NOTES

Ministerstvo spravodlnosti hledá dalšího kandidáta na soudece evropského Tribunálu. Unie totiž v polovině letošního roku pravděpodobně schválí zamýšlené rozšíření tohoto justičního tělesa a právě České republice připadne možnost přidat k současné soudkyni Ireně Pelikánové svého dalšího zástupce. Samozřejmě zcela nestranného, který ideálně jako naši další lídr v unii okamžitě zapomeně, odkud vlastně „na Západ“ přišel. Každopádně by se naše lucemburská sestava pořádně rozšířila. Na podzim jí totiž obohata i nový generální advokát Michal Bobek, první Čech v této pozici. Pokud se najde podobně kvalifitní adepti a na druhého soudce Tribunálu, Češi dostanou možnost ovlivnit evropské právo více než kdýkoliv dříve.

dehod advokáta Jan Myšky z české pobočky je jedné z nejvyšších nejších mezinárodních firem A len & Overy je už sice nějakou dobu veřejným tajemstvím jeho nástup do menší kancelářské Wolf Theiss je však práce je přitom překvapivím. Myška se přitom společně s Tomášem Rychtářem ujmě i vedení pražské pobočky této firmy. Tento personální ta každopádně znamená pro evroskou kancelář obrovské posilování. Také ale uvádíme, co se bude na advokátním trhu dít. K odchodu z kanceláře Glazová Co, se totiž chystá jeden z jejích klíčových partnerů Víř Horček. A tím personálně v české a vokacii určitě nekonečí.

Dvokání kancelář De tons stále roste. Poté se spojila se svým čínským konkurentem Dachenem ohlásila další rozšíření. Tentokrát o americkou firmu McKee na Long & Aldridge. Denton tak svými letošními kroky v známé rozšiřuje svůj v nejn na do budoucna klíčové asijském trhu, s nímž bu v příštích letech spojen stále v ší objem práce, ale nyní i v t dělním právním prositě v Americe. Co bude dít?

Podávání trestních oznámení je národní sport

zortuje jeden respondent: „Trestní právo už dávno chápe jako přavo, jehož prošetřky mají být užívány jen tehdy, pokud užiti jiných prostředků právního řádu nepřehází v úvahu nebo je zjevně neúčelné.“

Jiný názor upozorňuje, že z judikatury Ústavního soudu plyne, že „dochází k výchytkám na obě strany – někdy se nevyšetřují a nesíhají jednání, která by měla být řešena trestním právem, jindy se trestní positi používá excesiivně“.

Mnozí právníci si všimají rostoucí aktivity police a státního zástupčinství. Jen k tomu různí respondenti přisazují různé známenko.

„Police a státní zástupci už se tolik nebojí státní politiky a promineny,“ říká jeden právník. Podobně to vidí i tento respondent: „Je správné, že trestní represe se